

Deel 1

Nieuwe vriendschappen

‘**B**en je nu nog altijd die foto’s aan het bekijken?’
 Kristien had me betrappt. Het was begin juni en ik zat op een bank in de tuin. Met een loep had ik aandachtig de handen van pater Pio zitten bestuderen, in het boek *The Stigmata of Faith*. Op de oude, korrelige zwart-wit opnamen kon je duidelijk de gaten in zijn handpalmen zien.

‘Ja, ik blijf het boeiend vinden. Stel dat die man echt de kruiswonden van Christus kon opwekken. Gewoon door zich verschrikkelijk hard te concentreren?’

Pater Pio was me twee weken eerder toevallig komen aanwaaien als een onderwerp voor een nieuw boek. Als schrijver moest je altijd dankbaar zijn voor zulke maffe ideeën. *Schipbreukeling woont achtentwintig jaar op onbewoond eiland. Jongetje met trommel groeit niet meer vanaf zijn derde. Wat als de vliegenier Lindbergh president van Amerika was geworden?*

En in mijn geval: beeld je in dat de monnik padre Pio, in het gewone leven Francesco Forgione uit Pietrelcina in Italië, alleen maar door een vorm van hysterische concentratie er werkelijk in geslaagd was zichzelf te verminken? Zijn hele volwassen leven lang hadden zijn handen en zijn voeten gebleed, op exact dezelfde plaatsen waarop Jezus Christus tweeduizend jaar eerder aan het kruis was genageld. Pio was er een nationale held door geworden. Heel Italië had hem aanbeden als een won-

derdoener, zelfs toen communisten en andere ongelovigen met man en macht hadden proberen te bewijzen dat hij zich de kwetsuren zelf had toegebracht.

Natuurlijk geloofde ik niet dat Pio van de heer onze God, als beloning voor een voorbeeldig leven, dezelfde wonden had gekregen als zijn zoon aan het kruis, maar het fenomeen was interessant genoeg om het van nabij te bestuderen. Per slot van rekening had de paus pater Pio in 2002 zonder veel omwegen heilig verklaard.

‘Kijk, wat als?’ zei ik. ‘Dat is altijd een goede vraag voor een verhaal. Wat als die brave pater werkelijk de macht van de auto-suggestie had? Volg me even: als een mens, gewoon door keihard te focussen op iets, allerlei fysische fenomenen kan veroorzaken, dan scheidt zoiets toch interessante mogelijkheden voor een thriller? De CIA zet drie paters Pio bijeen in een flat bij het Rode Plein om president Poetin dood te denken. Is traint een heel regiment soldaten om het Witte Huis in de lucht te doen vliegen, alleen maar door zich gezamenlijk een uurtje straf te concentreren.’

‘Sorry Thomas, ik snap niet hoe je ook maar één seconde die onzin kan geloven.’

In normale omstandigheden waardeerde ik Kristien heel erg om haar zakelijk verstand, maar in dit geval ging ze toch wat kort door de bocht.

‘Liefje, maar natuurlijk kan je allerlei rare dingen met je hersenen doen. Kijk maar. Kijk. Hier. Zonder handen.’

Ik wees naar een plek vooraan in mijn dunne linnen pantalon en kneep mijn ogen dicht. Ik wist dat ik haar volledige aandacht had. Triomfantelijk voelde ik in geen tijd het beste in me naar boven komen.

‘Wil je weten hoe ik precies aan je dacht? Wat je deed, wat voor kleren je droeg? Of toch maar liever niet?’

Kristien draaide zich om en liep het huis weer in, maar ik had de lichtjes in haar ogen gezien en het schuine lachje dat ze altijd voor situaties als deze bewaart. Volgens mij was ze veeleer trots dan verontwaardigd. Hoe zou u zelf zijn als vrouw, als u een man van tweeënvijftig, negentien jaar ouder dan uzelf, zelfs zonder hem aan te raken, in een vingerknip nog tot zulke mirakels kon inspireren?

2

Ik weet niet meer wie het gezegd had – misschien was het Woody Allen wel weer – maar ik had de grap altijd onthouden: ‘Elke dag kijk ik even bij de overlijdensberichten om te zien of ik er nog niet bij sta.’ Die dinsdag in juni liet het Familienieuws van *De Standaard* er geen twijfel over bestaan: ‘Bijzonder dankbaar voor wat hij voor ons betekend heeft, melden wij u bedroefd het overlijden van Jacques De Tavernier, gewezen leraar aan het Sint-Willibrorduscollege in Antwerpen. Geboren te Berchem op 2 mei 1931 en overleden te Aartselaar op 9 juni 2017, gesterkt door de ziekenzalving. Na de uitvaartliturgie in de kerk van de Heilige Geest, waartoe wij u vriendelijk uitnodigen, wordt Jacques op 18 juni te ruste gelegd op de begraafplaats Schoonselhof.’

Er stond een lange lijst van nabestaanden in de rouwadvertentie. Meneer De Tavernier had een grote, katholieke familie gehad. Zijn vrouw was al voor hem overleden, maar ik telde drie zonen en een dochter en een schare van kleinkinderen en achterkleinkinderen. Gaat en vermenigvuldigt u: voor een leraar wiskunde was het een toepasselijke opdracht geweest.

‘Iemand die je kent?’ vroeg Kristien. Ze zat naast me op het terras en verbeterde een laatste stapeltje Engelse proefwerken. Binnen enkele weken zouden we met vakantie naar Frankrijk vertrekken.

‘De Kwiet. De Kwiet is dood. God hebbe zijn onsterfelijke ziel.’

‘Hij klinkt als een leraar.’

‘Ja. Een legendarische wiskundeleraar van Sint-Willibrordus. Heb jij eigenlijk een bijnaam? Dat heb je me nooit verteld.’

Ze aarzelde. In het keurige lyceum in Lier waar Kristien nu al enkele jaren les gaf deden ze in de regel niet meer aan bijnamen.

‘Kan je het hebben, Thomas? Ga je niet boos zijn?’

‘Boos? Waarom zou ik boos zijn?’

‘Bompie.’

‘Bompie? Dat is toch een grootvader?’

‘Ja. Omdat ik met jou samenwoon.’ Ze keek me aandachtig aan.

‘O... Op die manier. En, vind je het erg?’

‘Ik niet. Jij?’

‘Nee.’

‘Goed zo, Bompie.’ Ze kwam overeind en kuste me op mijn stoppelbaard. ‘Meneer De Tavernier... Was hij een goede leraar?’

‘Nee, hij had geen gezag. Er vlogen voortdurend proppen papier en gevouwen vliegtuigjes door de klas. Zelfs als je wou opletten, kon je nauwelijks verstaan wat hij zei.’

‘Hoe oud was je toen?’

‘Zeventien. Achttien? Het was een rare man. Ik denk altijd nog dat ik wiskunde interessant zou gevonden hebben als iemand het me beter had uitgelegd. Volgens mij was hij bang van ons. Heb jij tenminste gezag?’

‘Meisjes zijn makkelijker. Er zitten maar enkele vervelende knullen in mijn klassen.’

‘Mmm... Iets heel anders: ben je eigenlijk ooit op het Schoonselhof geweest?’

‘Nee. Wil je naar De Taverniers begrafenis dan?’

‘Niet naar de kerk. Misschien wel daarna. Ze hebben er een ereperk. Ik geloof niet dat de Kwiet daar zal komen te liggen, maar het is wel een interessante plek. Elsschot is er begraven. En Herman de Coninck. Julien Schoenaerts. Al de groten van de Antwerpse artistieke scene. Paul van Ostaijen. Jan Cox. Ik kan het je allemaal laten zien, als je wil.’

‘Oké. Zullen er nog oud-leerlingen zijn?’

‘Dat denk ik niet. Het zou me verbazen.’

‘En waarom wil jij dan...’

‘Eigenlijk was de Kwiet nog de kwaadste niet. Hij heeft me nog bijles gegeven. Ik was een ramp in meetkunde en algebra. Op het examen kwam hij naast me staan en wees me aan wat ik moest doen. Zonder iets te zeggen, met zijn vinger op een of andere formule. En dan knikte hij me bemoedigend toe. Ik denk dat hij medelijden met me had.’

‘Ja, dan moet je naar zijn begrafenis. Stilletjes op de laatste rij. Een postume hulde. En daarna gaan we naar Willem Elsschot kijken. Dan denk je tenminste even niet meer aan die griezelige pater Pio.’

‘Ik moet wel gauw weer een geschikt onderwerp vinden voor een nieuw verhaal.’

‘Dat komt wel. Dat komt op het meest onverwachte moment.’

Kristien had gelijk, zoals zo vaak. Alleen kon ze toen onmogelijk weten hoe vreselijk onverwacht dat moment wel zou zijn.

We hadden het zo getimed dat we de rouwstoet vanuit de verte konden zien aankomen. Kristien had me geprest om toch naar de plechtigheid in de kerk te gaan, maar ik had het been stijf gehouden. Ik was het met iedereen eens dat kerken met hun kaarsen en hun wierook geschiktere locaties waren om iemand uit te zwaaien dan een onpersoonlijke betonnen hal in een crematorium, maar de praatjes van de priester of de acolieten waren er me altijd te veel aan.

‘... die wij terug zullen zien in een ander leven’, ‘bij de wederopstanding van het vlees’: het waren loze beloften waarin de bedienaars van de eredienst volgens mij onmogelijk zelf konden geloven. ‘Neen, er is geen wenden aan. Als we dood zijn is ’t gedaan. Ja, gedaan,’ had ik Elsschot zelf eens op de radio horen voorlezen, bij een oude opname van zijn gedicht *Spijt*, en ik had het altijd een troostrijke gedachte gevonden: na al dat leven en streven, de ultieme gelijkheid voor iedereen. Eindelijk rechtvaardigheid.

‘Kijk, meisje, dit is een mooi graf.’

‘Gerard Walschap...’

‘Die heb ik altijd hevig bewonderd. Volgens mij is Walschap een van onze allerbeste schrijvers ooit. Hij was zo’n klein, hanig mannetje. Volgens mij wilde hij zelf Houtekiet zijn.’

‘Wat is dat?’ Kristien wees naar een tekst boven Walschaps naam.

‘Dat komt uit een van zijn boeken. *Dag mensen, dat ’t welga*. Een laatste wens van over het graf. Aardig toch? En hier: ken je Nicole Van Goethem?’

‘De filmmaakster.’

‘Ja. Ze is de enige Vlaamse cineaste die ooit een Oscar heeft